

امام خامنه ای:

اهمیت فضای مجازی

به اندازه اهمیت انقلاب اسلامی است

# موضوع فراخوان:

✓ سواد رسانه ای، خانواده و تربیت نوجوانان

کاری از معاونت پژوهش حوزه علمیه الزهرا(س) خرم بید - خانم سمیه رنجبر



# مقدمه

حجم اطلاعات جهان بین سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۰ میلادی ۱۰ برابر افزایش می‌یابد. به طوری که در حال حاضر هر خانواده به طول میانگین سالانه اطلاعاتی معادل حافظه داخلی ۶۵ دستگاه گوشی هوشمند آیفون با حافظه داخلی ۳۲ گیگابایت تولید می‌کند. این در حالی است که پیش‌بینی می‌شود که اگر روند یاد شده به همین صورت ادامه پیدا کند در سال ۲۰۲۰ میلادی میانگین حجم اطلاعات سالانه که یک خانواده تولید می‌کند به اندازه ۳۱۸ دستگاه گوشی هوشمند آیفون با حافظه داخلی ۳۲ گیگابایت شود.

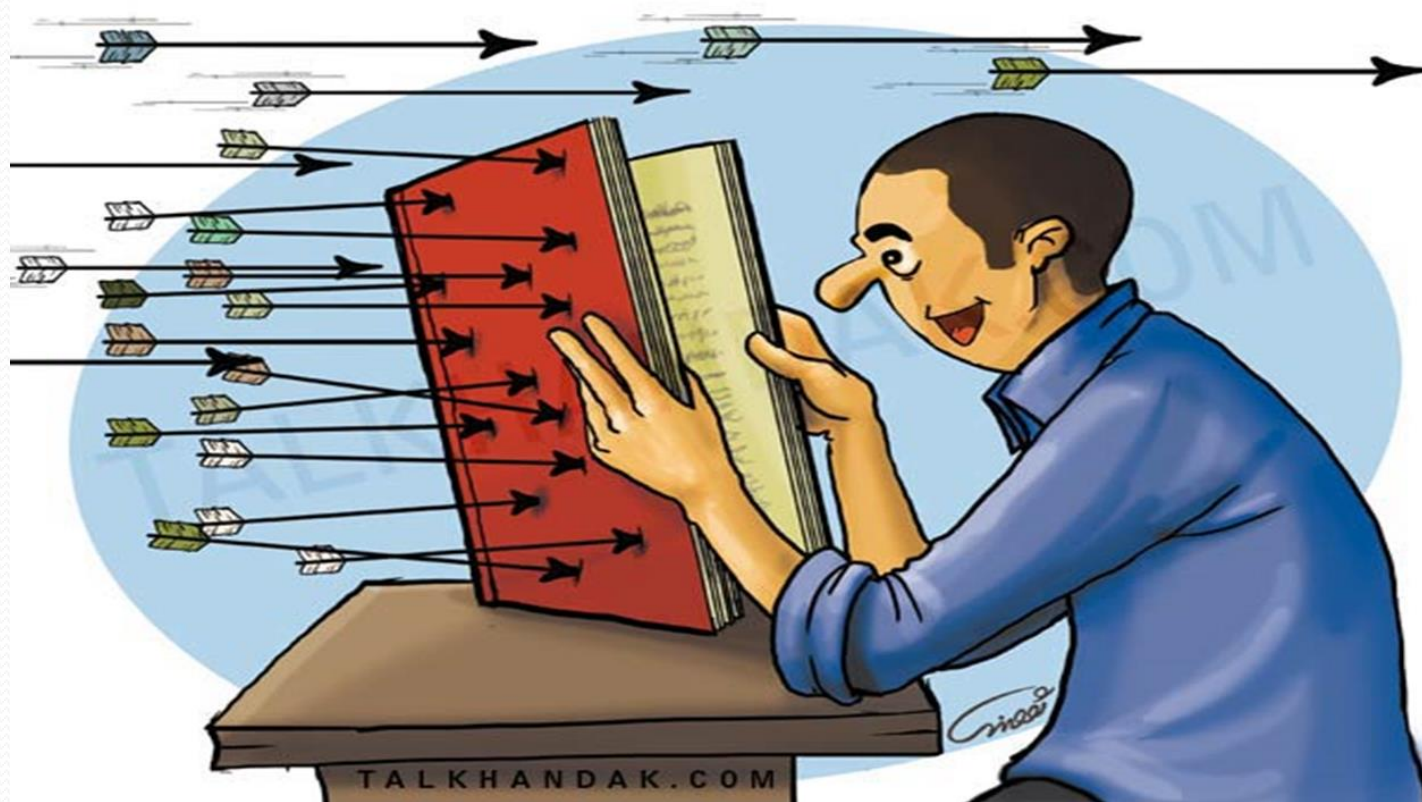
# اهمیت موضوع :

زندگی در چنین دنیایی مهارت‌ها و توانایی‌های مخصوص به خود را می‌طلبد و همان‌طور که والدین تلاش می‌کنند تا با فراهم کردن امکانات تحصیلی، آموزشی و ورزشی فرزندان خود را برای زندگی بهتر آماده کنند، ضرورت دارد توانایی‌های لازم برای استفاده درست از فضای مجازی و اطلاعات موجود در آن را نیز در فرزندان خود فراهم کنند.



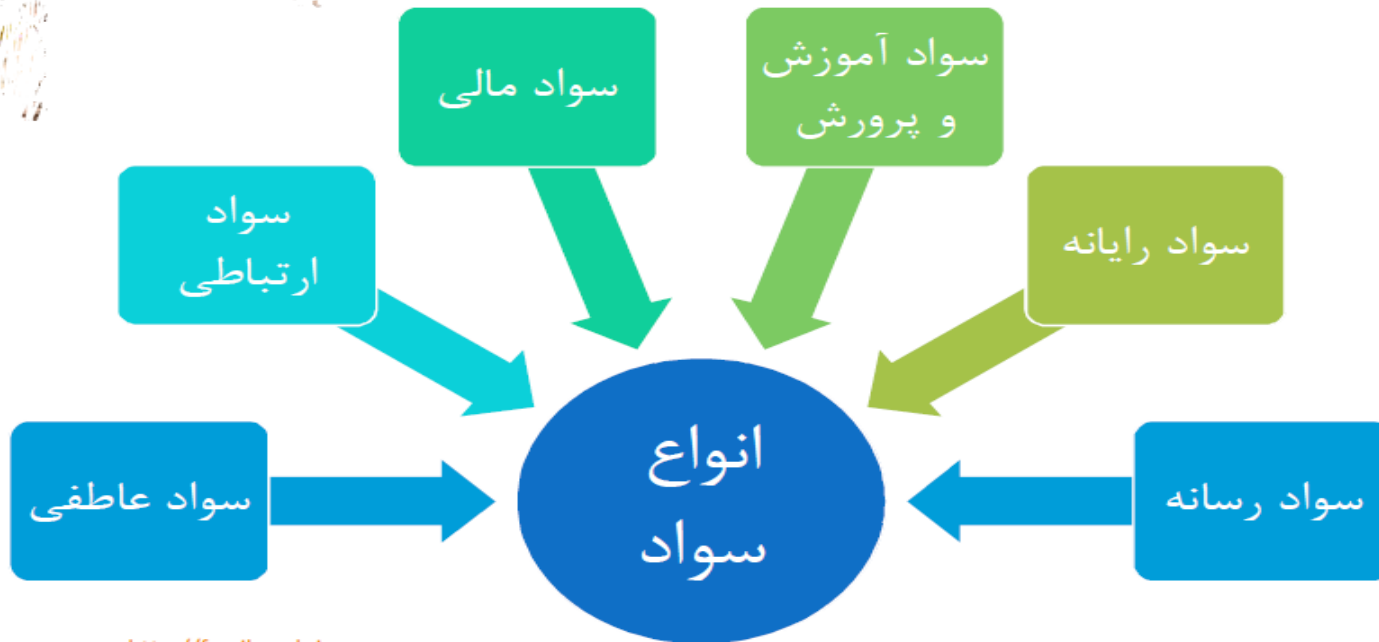
# سواد رسانه ای

همچنین می‌تواند زمینه‌ای نو در فعالیتهای پرورشی و مقابله با جنگ نرم دشمن باشد.



# انواع سواد

در جهان امروز دیگر نمی‌توان با توانایی در خواندن و نوشتن خود را با سواد دانست چرا که پیچیدگی زندگی موجب شده ما برای زندگی بهتر به انواع سواد و مهارت نیاز داشته باشیم سوادهای که می‌توان در قالب‌های زیر بیان کرد:



# تعریف سواد رسانه ای

سواد رسانه‌ای (Media Literacy) در یک تعریف بسیار کلی عبارت است از یک نوع درک متکی بر مهارت که بر اساس آن می‌توان انواع رسانه‌ها و انواع تولیدات آن‌ها را شناخت و از یکدیگر تفکیک و شناسایی کرد.

سواد رسانه‌ای می‌تواند به مخاطبان رسانه‌ها بیاموزد که از حالت انفعالی و مصرفی خارج شده و به معادله متقابل و فعالانه‌ای وارد شوند که در نهایت به نفع خود آنان باشد. به عبارت دیگر، سواد رسانه‌ای به مخاطب کمک می‌کند تا از سبد رسانه‌ها به شکلی درست و هوشمندانه استفاده کند.



ضرورت توجه والدین به مفهوم سواد رسانه‌ای

# عدم توجه والدین به رسانه و سواد رسانه ای



# ضرورت توجه والدین به مفهوم سواد رسانه‌ای

خانواده‌ها با حجم عظیمی از رسانه‌ها و کالاهای فرهنگی مواجهه‌اند که توجه ویژه به سواد رسانه‌ای، به انتخاب و استفاده آگاهانه خانواده‌ها در مصرف رسانه‌ها و کالاهای فرهنگی در محیط خانواده کمک می‌کند و موجب می‌شود که والدین هر فیلم، بازی، پویانمایی و یا رسانه مجازی را صرفاً به دلیل جذاب و سرگرم کننده بودن برای فرزندان خود خریداری و یا در منزل استفاده نکنند و در انتخاب هر رسانه و کالای فرهنگی هم به میزان سودمندی تربیتی آن و هم به ویژگی‌های رشدی فرزندان خود توجه کنند.

# آثار استفاده نادرست نوجوانان از کالاهای فرهنگی



آسیب‌های جسمی  
آسیب‌های اخلاقی  
آسیب‌های اعتقادی  
افت تحصیلی

آموختن کلمات زشت و ناپسند  
از بین رفتن زشتی برخی رفتارها  
خطر مواجهه با محتوای غیراخلاقی  
نقض حریم خصوصی آنها در فضای مجازی

چاقی مفرط به جهت کم شدن تحرک و ورزش و بازی‌های فعال؛  
کاهش قدرت درک حقایق مانند منوجوانان از کالاهای رگ  
فراموش کردن شخصیت واقعی خود و از بین رفتن انگیزه لازم برای ساختن آینده واقعی  
خود



# پیچیدگی‌های آموزش سواد رسانه‌ای

انتقال مفاهیم سواد رسانه‌ای به کودکان و نوجوانان دارای پیچیدگی‌ها و ظرافت مخصوص به خود است و اگر به این موضوع توجه نشود افزایش سواد اتفاق نخواهد افتاد و تأثیر اقدامات رضایت بخش نمی‌شود.

کافی نبودن سواد خواندن و نوشتن در کودکان

قدرت تجزیه و تحلیل کمتر کودکان و نوجوانان به نسبت بزرگسالان

عاطفی بودن و تأثیر پذیری بیشتر کودکان و نوجوانان از جامعه

مهارت‌های رایانه‌ای کمتر کودکان و نوجوانان به نسبت بزرگسالان

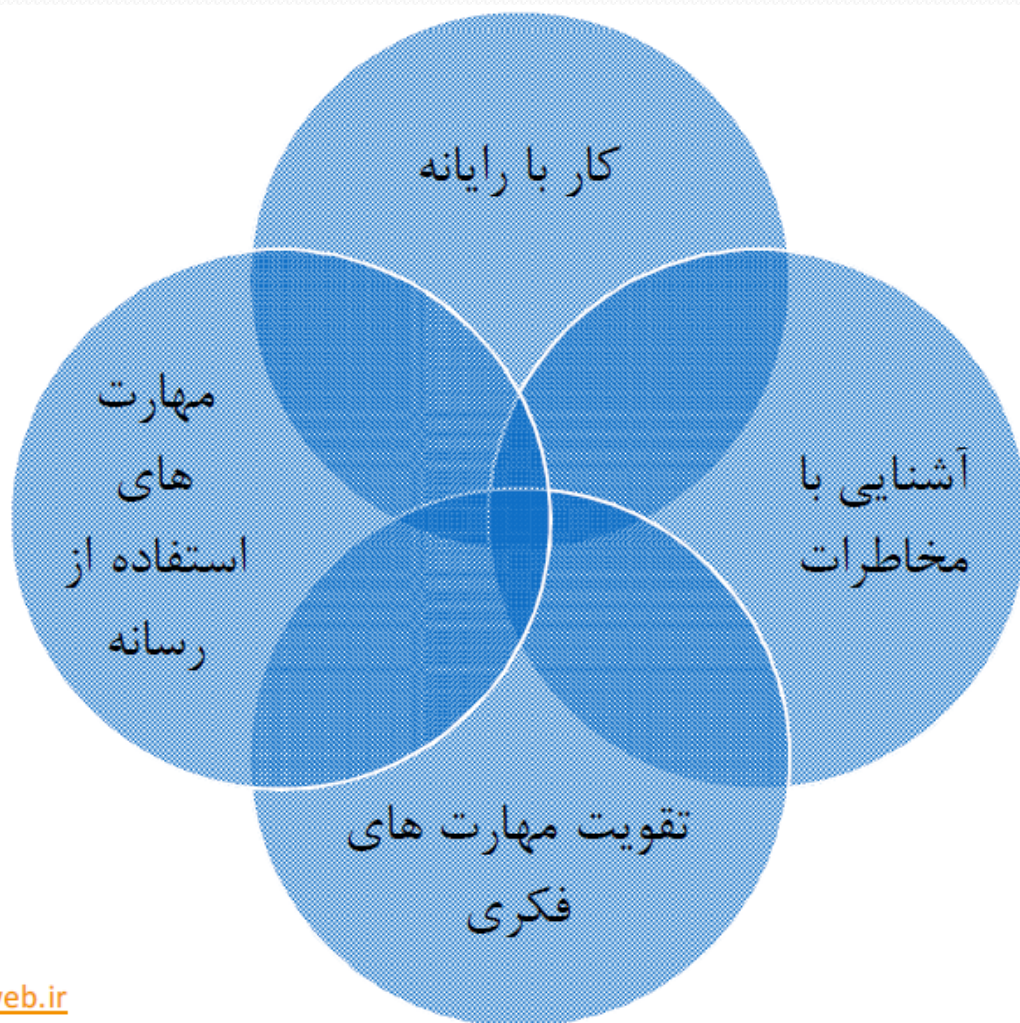
تأثیرپذیری بیشتر کودکان و نوجوانان از رسانه

# مهارت های ضروری سواد رسانه ای

بر مبنای آنچه گفته شد انتقال مفاهیم و مهارت های سواد رسانه ای به کودکان و نوجوانان امری ضروری و مهم است که می بایست با شناخت دقیق نیازهای رسانه ای، سطح درک و تحلیل کودکان و نوجوانان، خلیات و روحیات آنها انجام شود.



# دسته بندی مهارت های ضروری سواد رسانه ای برای کودکان و نوجوانان



# آنچه کودکان و نوجوانان باید در مورد سواد رسانه‌ای بدانند

آشنایی با نظام سنی بازی‌های رایانه‌ای و ضرورت توجه به آن

آشنایی با کالاهای فرهنگی

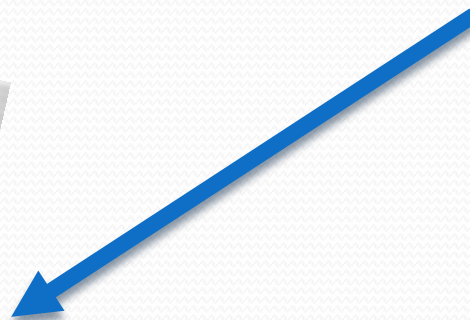
آشنایی با انواع رسانه و کارکردهای آن‌ها

آشنایی با آسیب‌های ناشی از استفاده‌ی غیر صحیح از بازی‌های رایانه‌ای

آشنایی با امکانات و قابلیت‌های فضای مجازی برای زندگی بهتر

با مشکل بازی‌های رایانه‌ای چگونه برخورد کنیم؟

توصیه نمی‌شود	توصیه می‌شود
بازی خشن	بازی معمایی
بازی حجیم و پیچیده	بازی کوچک و ساده
بازی اسطوره‌ای	بازی شبیه‌سازی
آنلاین	آنلاین
انفرادی	گروهی
نشسته	حرکتی





# آنچه کودکان و نوجوانان باید در مورد سواد رسانه‌ای بدانند

آشنایی با تأثیر رسانه بر روی جامعه و افراد

آشنایی با روش‌های تبلیغ

آشنایی با مفهوم بازیگری و تفاوت شخصیت اصلی افراد با شخصیت آن‌ها در فیلم‌ها و سایر برنامه‌های فناوری و رسانه؛

آشنایی با تفاوت میان دنیای واقعی و دنیای مجازی و تلاش برای تمایز این دو دنیا؛

آموزش روش نقد کردن برنامه‌های رسانه‌ای و فناورانه؛

آموزش کسب اطلاعات صحیح در دنیای واقعی و دنیای مجازی و مباحث مرتبط با آن

آموزش روش تشخیص شایعه از خبر



# نتیجه گیری

بیشتر والدین سعی می کنند تا فرزندانشان آموزش های مختلف مانند آموزش های درسی، موسیقی، زبان خارجی، مهارت های ورزشی و ... را بیاموزند تا از این طریق برای زندگی بهتر در بزرگسالی آماده شوند و بتوانند به صورت مستقل زندگی خود را مدیریت کنند.

یکی از آموزش های ضروری و متناسب با شرایط کنونی زندگی انسان و غلبه فضای مجازی بر بسیاری از امور زندگی برای همه و به خصوص کودکان و نوجوانان، آموزش سواد رسانه ای و مهارت های مرتبط با آن است. چراکه بخش زیادی از زندگی روزمره ما را تعامل با انواع رسانه ها تشکیل می دهد.

این مهارت ها به فرزندان ما کمک می کند تا بتوانند از بین حجم انبوه اخبار و اطلاعاتی که از سوی رسانه های به آن ها داده می شود اخبار صحیح را از ناصحیح تشخیص دهند و خود را در برابر آسیب های ناشی از مواجهه با داده های نا ثواب مصون بدارند.

# منابع

▪ برگرفته از

✓ کتاب سواد رسانه ای و خانواده؛ نویسنده: معصومه نصیری

سال انتشار: ۱۳۹۶، انتشارات پشتیبان

✓ رایورز

✓ وب سایت دانش برتر

✓ و مقاله خانم ها فاطمه نوری راد و وحیده شاه حسینی

ممنون از توجه حسن شما

پایان